

RIŽINICE → SOLIN

ROBAN, Nenad, oblikovatelj nakita (Koprivnica, 25. III. 1951). Završio Školu primijenjene umjetnosti u Zagrebu (1971) i Akademiju u Antwerpenu (1977). U izvornoj interpretaciji umj. nakita povezuje povijesna lik. iskustva s vlastitim imaginacijom i ukusom modernoga doba (ciklusi *Novi romantizam*, *Postmoderna i neogeometrija*, *Neogeometrija i postatomik*). — Samostalno je izlagao u Zagrebu (1978, 1981, 1983, 1984, 1985, 1986. i 1992).

LIT.: N. Križić, Nenad Roban (katalog), Zagreb 1986. — Ž. Čorak, Nenad Roban (katalog), N. Kri.

ROBBA, Francesco, kipar (Venecija, oko 1698 — Zagreb, 24. I. 1757). U Ljubljani je došao vjerojatno 1721. i tu se uključio kao pomoćnik u tada vodeću klesarsku radionicu L. Misleja; oženio se 1727. Mislejevom kćerkom, a nakon njegove smrti preuzeo radionicu i narudžbe. Ljubljanskim građaninom postaje 1730. Zbog nesporazuma i materijalnih poteškoća preselio se 1751/52. u Zagreb.

Robbino kiparstvo vuče korijene iz Venecije, gdje se školovao kod Pietra Barate, predstavnika toskanskoga klasicizma. U to su se doba berninijevski utjecaji odrazili na orijentaciju niza kipara u Veneciji, pa je i R. u Ljubljani donio venecijanske odjeke Berninijeva kiparstva; oko 1740. razvio je potpuno svoj osobni izraz. Na njega je očito utjecala i arhitektura, osobito djela G. Pozza.

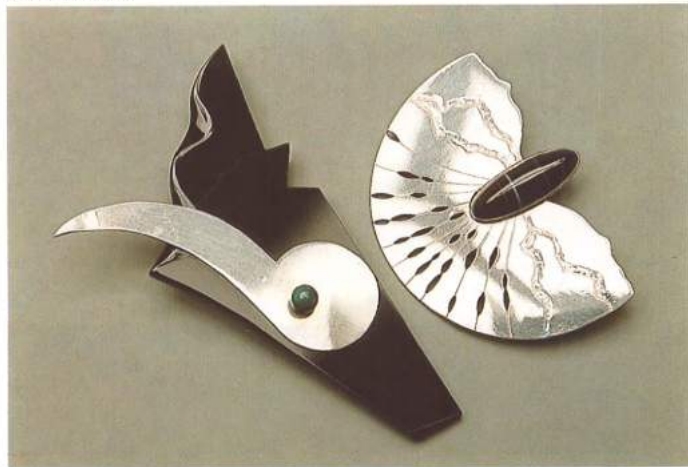
Robbina se djela odlikuju naglašenim stremljenjem figura uvis i izvijaanjem tijela u dva smjera u kontrapostu, pri čemu njihov nagib često podsjeća na oblik slova »S«, te produhovljenošću lica. Naglašava slikovitost, primjenjujući napose glatku polituru kamena. — Većina je njegovih kipova uklopljena u arhitekturu oltara koje je sam oblikovao. Već se prvi njegovi oltari (u crkvi Sv. Jakova u Ljubljani) svrstavaju u tip bogate i potpuno razvijene barokne oltarne arhitekture. Jednake značajke imaju oltar Sv. Ignacija Loyole u crkvi Sv. Katarine u Zagrebu (1728–29) te oltari Sv. Katarine (1732) i Sv. Barbare (1738), izrađeni za zagrebačku katedralu (preneseni u župnu crkvu u Varaždinskim Toplicama). Usporedno s njima radi oltare još slobodnijih oblika (oltar iz bivše kapele Majke Božje Loretske u crkvi Sv. Katarine, sada na svetištu). Vrhunac je takvoga arhitektonskoga tipa oltara oltar Sv. Križa (1756. izrađen za zagrebačku katedralu) u kapeli Sv. Križa u Križevcima. Osim mramora koji je obrađen tako da imitira draperiju i neobično dramatičnih kipova Abrahama koji žrtvuje sina Izaka te Mojsija sa zmijom u kojoj majka i dijete gledaju spas, osobit dojam daju kontrasti boja (pretežno crnoga i bijeloga) mramora. Robbina se djela nalaze u više ljubljanskih crkava, kao i na trgu pred magistratom (fontana), a pojedini kipovi i u Celovcu.

LIT.: M. Stelč, Ljubljansko baročno kiparstvo v kamnu, ZUZ, 1957. — V. Horvat-Pintarić, Francesco Robba, Zagreb 1962. — S. Vrišer, Baročno kiparstvo v osrednji Sloveniji, Ljubljana 1976. — Horvat—Matejčić—Prijatelj, Barok.

ROCA, Ante, fotograf (Vodice, 5. II. 1905 — Zagreb, 28. XII. 1989). Fotografijom se bavi od 1921. Sudjelujući u partizanskom pokretu snimio cikluse *Svjetlo na pepelu* i *Zadar 44*, djela trajne dokumentarne i lik. vrijednosti. Pretežno snimao građevine i kompozicije čistih geometrijskih odnosa. Retrospektivna izložba priređena mu je u Zagrebu 1979.

LIT.: Ž. Čorak, Ante Roca (katalog), Zagreb 1975. — V. Bužančić, Ante Roca (katalog), Zagreb 1979.

N. ROBAN, broj

F. ROBBA, detalj oltara crkve Sv. Križa u Križevcima

ROCA, Josip, slikar i pedagog (Šibenik, 7. XI. 1922). Završio Akademiju u Zagrebu 1951 (V. Parać), a specijalizirao grafiku na poslijediplomskome studiju (A. Kinert). Magistrirao na Internacionalnome pedagoškome institutu u New Yorku 1964; predavao crtanje na Klasičnoj gimnaziji u Zagrebu 1951–59; član Svjetske organizacije INSEA (Međunarodno udruženje za odgoj kroz umjetnost) u kojoj je obnašao dužnost potpredsjednika 1972–75; profesor na Akademiji u Zagrebu 1981–88; predsjednik Hrvatskoga društva vizualne likovne kulture od 1992. Jedan od osnivača Festivala djeteta u Šibeniku. Proučavao nastavne programe umj. odgoja u školama (Francuska, Italija, Belgija). Uredio nekoliko oglednih i didaktičkih izložaba s područja lik. odgoja kao i izložbu dječjih lik. iskaza o ratu protiv Hrvatske: »Jesen 1991 — Ne ponovilo se!«, Zagreb 1991–92.

Slika u ulju i pastelu; punu liričnost postiže u grafikama i crtežima. Linearni redukcionizam i meki konstruktivizam glavne su odlike ciklusa crteža: *Sjedinjene Države i Venecija* (1964); *Murter, Vodice, otok Hvar i Dubrovnik* (1984); *Pogled na Pariz* (1990); *Rimske mape* (1992). — Samostalno izlagao u Šibeniku (1952, 1980, 1985), Zagrebu (1954, 1968, 1991, 1992, 1993) i Beogradu (1960).

LIT.: J. Ladović, Josip Roca (katalog), Zagreb 1985. — Isti, Josip Roca (katalog), Šibenik 1985. — D. Žapčić, I. Šimat Banov i T. Premrl, Josip Roca, Likovni zapisi — crteži (katalog), Zagreb 1992.

ROČ, Ivan, grafičar (Bečko Novo Mjesto, 5. IX. 1896 — Montreal, 1972). Bio je uglavnom samouk. Živio je u Osijeku 1920–44. Na realistički način obrađivao je motive Osijeka u crtežu, linorezu i akvarelu. Bavio se opremom knjiga, te izradom ex librisa. Izdao grafičke mape *Iz starog Osijeka* (1924), *Uspomene iz Dalmacije* (1925) i *Grad Osijek* (1932).

LIT.: O. Švajcer, Likovni život Osijeka u razdoblju od 1920–1930, Osječki zbornik, 1971, 13. — Likovna umjetnost Osijeka 1900–1940 (katalog), Osijek 1986.

ROČ, gradić u S Istri ist. od Buzeta, smješten na brežuljku podno Učke. U izvorima se spominje 1064 (*Ruz*) i 1102 (*Rouz*) kao kaštel u sastavu istarske marke. Kontinuitet naseljavanja od neolitika potvrđuju mnogobroj-

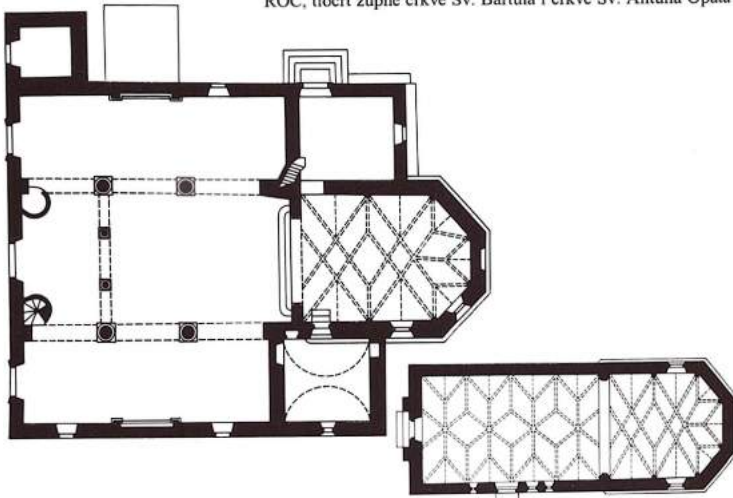
ROČ, Sv. Filip Apostol, freska u kapelici Sv. Petra

ni površinski nalazi gradinske keramike, rim. novca, rim. grobova i nadgrobni spomenika te arhit. dekoracije. U Roču i okolici pronađene su mnoge rim. grobne ploče i skulpturno obrađene stele. Na J podnožju brežuljka, u predjelu *Stari Rim*, nalazilo se u rim. doba veće naselje. Otkriven je sloj svjetovne i crkv. arhitekture (najvažniji su nalazi ostaci crkve Sv. *Maura* i krstionice iz V–VI. st.). Kamena ploča iz VI. st. s natpisom tršćanskoga biskupa Frugifera poslije je izgubljena.

Od srednjovj. kaštela očuvana je samo kula na sjv. strani naselja. Očuvani prsten zidina s kulama, puškarnicama i dvojim gradskim vratima građen je poslije 1421. Kapelica Sv. *Petra* (Sv. Rok) jednobrodna je romanička crkva s upisanom polukružnom apsidom. U apsi su dva sloja zidnih slika: stariji, ciklus Sv. Pavla, djelo je nepoznata majstora iz XIV. st. a mlađi, »Maestas Domini« i apostoli, domaćega majstora iz druge pol. XV. st. Župna crkva Sv. *Bartula* više je puta dograđivana pa se više ne prepoznaje najstariji sloj. God. 1495. crkva je dograđena i tom je prigodom dobila gotičko svetište s mrežastim parterijanskim svodom (glag. datacija). Uz crkvu je zvonik (XV–XVI. st.) s rustičnim reljefom raspeća nad vratima. Usporedno sa župnom crkvom je crkva Sv. *Antuna Opata*, produživana i presvođena na prijelazu XV/XVI. st. Jednobrodna je, sa zvjezdastim svodom u lađi i mrežastim svodom u jednako široku i visoku svetištu; ima rustični zvonik na preslicu. U crkvi je na dekorativnim freskama otkriven grafit »Ročki glagoljski abecedarij«, datiran oko 1200.

U gradu je očuvano više kuća građenih u stilu rustične renesanse; neke se datiraju u XV/XVI. st. Na trgu, uz crkvu, ističu se renesansna kuća na dvije parcele iz 1475, maniristička palača s portalom, gradska loža iz XVIII. st. (obnovljena) i dr. U XVII. st. zidine imaju devet kula, u gradu je pet crkava, jedna vodosprema, žitnica, palača Vigieri i dr. Izgradnjom

ROČ, tlocrt župne crkve Sv. Bartula i crkve Sv. Antuna Opata

tijekom XVIII–XIX. st. naselje gubi urbani karakter. R. je od XIII. st. veoma jak centar glag. književnosti u kojemu djeluju glagoljaši Šimun Greblo, Žakan Jurij, Jeronim Greblo, Ivan Benčić; među ostalim knjigama tu se čuvaju »Brevijar Vida Omišljanina« i »Misal Bartola Kravca«. Očuvane su zbirka »Ročki pergamenti«, administrativna korespondencija XVI–XVIII. st., »Kvaderna« bratovštine Sv. Bartula i Ročke komune 1523–1626, te »Ročki misal« (XV. st.). — U prostoru gradskih vrata uređen je lapidarij (rim. spomenici, mlet. top).

LIT.: A. Degrossi, Notiziario archeologico, Atti e memorie SIASP, 1930, 42, str. 450. i 1933, 45, str. 389. — B. Fučić, Istarske freske, Zagreb 1963. — R. Ivančević, Gotičke crkve u Roču, Radovi OPU, 1964, 5. — V. Jurkić-Girardi, Monumenti romani sul territorio di Pinguente e di Rozzo, Atti, Centro di ricerche storiche — Rovigno, 1977–78, 8. — B. Fučić, Glagoljski natpisi, Zagreb 1982. — D. Cvitanović, Spomenici kulture Roča, Buzetski zbornik, 1984, 7–8. — K. Buršić, Prilog prethistorijskoj topografiji Buzeštine, ibid., 1984, 7–8. — Z. Balog, Utvrde grada Roča, ibid., 1985, 9. — B. Marušić, Istraživanje arheološkog nalazišta Rim kod Roča, u knjizi: Arheološka istraživanja u Istri i Hrvatskom primorju, Pula 1986. — Z. Balog, Roč — povijesno-graditeljski razvoj naselja, Prilozi IPU, 1987. — Z. Bg.

ROESNER, Karl, arhitekt (Beč, 19. VI. 1804 — Steyr, 13. VII. 1869). Studirao na Akademiji u Beču (P. Nobile). U Rimu se 1830–33. u krugu nazarenaca opredjeljuje za studij crkv. arhitekture. Predavao je na bečkoj Akademiji od 1835. Predstavnik je epohe romantičnoga historicizma u austr. arhitekturi XIX. st. Radio u Beču, Pragu i Kaloci; god. 1838. povjerena mu je pregradnja dvorca Odescalchi u Iloku. Među njegova najvažnija djela ubraja se osnova za katedralu u Đakovu (na poticaj J. J. Strossmayera) u romaničko-gotičkim oblicima (prvi nacrt 1854). U izradi je sudjelovao F. Schmidt, koji je nastavio gradnju.

LIT.: M. Cepelić, Stolna crkva dakovačka, Đakovo 1915. — W. Pauker, Die Roesnerkinder, Beč 1915. — R. Wagner-Rieger, Wien's Architektur im 19. Jahrhundert, Beč 1970. — O. Ma.

ROGAČ, selo na otoku Šolti, naseljeno već u ant. doba. U uvali Banje vide se ostaci velikih blokova kamenja, vjerojatno ant. pristaništa; iznad njih su ostaci rim. ribnjaka. U neposrednoj blizini ribnjaka postoje zidovi građeni na način riblje kosti (*opus spicatum*), koji pripadaju kasnoj antici ili ranom sr. vijeku. Na J obali u luci nalazi se kaštel iz XVII. st., kuća s natpisom iz 1653. U baroknoj crkvi Sv. Terezije oltarna slika s portretom donatora iz 1749. — R.

ROGATICA, arheol. lokalitet u J Istri. Otkriveni su prapovijesni (gradinsko naselje), antički i ranokršč. nalazi (dio grede s natpisom iz II–III. st., ostaci trobrodne bazilike s kraja V. st., arhit. dekoracija i kameni crkv. namještaj iz V. i VI. st., ostaci grobne kapele i obiteljski grobovi).

ROČKI MISAL. Beč, Nacionalna biblioteka

